

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

S mimořádnými událostmi, které ohrožují životy a zdraví lidí, jejich majetek nebo životní prostředí, se lidstvo střetává po celou dobu dosavadní existence. Lidská společnost se snaží následkům mimořádných událostí zabránit, případně je alespoň eliminovat na přijatelnou míru. Rostoucí výskyt mimořádných událostí a růst jejich následků zvyšují riziko vzniku krizových situací pro jejichž zdárné řešení je nutná především dobrá koordinace všech složek, které se podílejí na záchranných a likvidačních pracích. Na tomto principu byl vytvořen nejen záchranný integrovaný systém, ale i systém krizového řízení České republiky.

Na krizové řízení nelze pohlížet jako na činnost, která je aktuální čas od času, kdy zrovna dojde ke vzniku nějaké mimořádné události. Pro zajištění kvalitního a dobře fungujícího bezpečnostního systému správního území je nutno pojmout krizové řízení jako součást každodenní práce nejen pracovníků oddělení krizového řízení, ale také všech zaměstnanců příslušného úřadu.

POJMY

Bezpečnostní politika státu – společenská činnost, jejíž základ tvoří souhrn základních státních zájmů a cílů, jakož i hlavních nástrojů k jejich dosažení, směřující k zabezpečení státní svrchovanosti a územní celistvosti státu a jeho demokratických základů, činnosti demokratických institucí, ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních závazků.

Bezpečnostní politiku státu tvoří pět základních komponentů :

- zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu,
- obranná politika,
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti,
- hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu,
- politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu.

Bezpečnostní rada státu – stálý pracovní orgán vlády ČR v oblasti bezpečnostní problematiky, zřízená na základě zákona o bezpečnosti ČR.

Úkolem BRS je podílet se na tvorbě spolehlivého bezpečnostního systému státu a zabezpečovat koordinaci a kontrolu opatření k zajištění bezpečnosti ČR a mezinárodních závazků.

BRS tvoří předseda vlády ČR a další vybraní členové vlády ČR podle rozhodnutí vlády ČR.

Bezpečnostní rada kraje – koordinační orgán pro přípravu na krizové situace. Předsedou je hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy, který jmenuje členy bezpečnostní rady kraje. Vždy jmenuje zástupce hejtmana, ředitele krajského úřadu, příslušníka PČR určeného policejním prezidentem, ředitele hasičského záchranného sboru kraje, příslušníka Armády ČR určeného náčelníkem Generálního štábu Armády ČR, ředitele územně příslušného územního střediska zdravotnické záchranné služby a zaměstnance kraje zařazeného do krajského úřadu, jehož zároveň jmenuje tajemníkem bezpečnostní rady kraje.

Bezpečnostní rada obce – koordinační orgán pro přípravu na krizové situace. Obec určuje hasičský záchranný sbor kraje a uloží jí povinnost rozpracovat vybrané úkoly krizového plánu kraje. Předsedou bezpečnostní rady určené obce je starosta příslušné obce, který jmenuje členy bezpečnostní rady obce. Vždy jmenuje místostarostu, tajemníka úřadu, je-li tato funkce zřízena, příslušníka Policie ČR určeného policejním prezidentem nebo jím určeným služebním funkcionářem, příslušníka HZS kraje určeného ředitelem HZS kraje nebo jím určeným služebním funkcionářem, velitele sboru dobrovolných hasičů obce, je-li tento sbor zřízen a zaměstnance určené obce, jehož zároveň jmenuje tajemníkem bezpečnostní rady obce.

Krise – situace, v níž je významným způsobem narušena rovnováha mezi základními charakteristikami systému na jedné straně a postojem okolního prostředí k danému systému na straně druhé. (je narušeno poslání, filosofie, hodnoty, cíle a styl fungování systému).

Krizová situace – událost, v jejímž důsledku se vyhláší stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Jsou při ní ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů a hrozící nebezpečí a způsobené škody nelze odvrátit ani odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a právnických a fyzických osob.

Krizový stav – stav, který vyhláší hejtman kraje nebo primátor hl. m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR, popř. předseda vlády ČR (nouzový stav) nebo Parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav), v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu.

Krizová opatření – opatření určená k řešení krizových situací a dále též činnosti ke zmírnění nebo odstranění následků způsobených krizovou situací.

Orgány krizového řízení – vláda ČR, ministerstva a ostatní správní úřady, Česká národní banka, orgány krajů, obcí a určené orgány s územní působností, které ve prospěch svého zřizovatele zabezpečují analýzu a vyhodnocení možných ohrožení jeho bezpečnosti, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravnými opatřeními a řešením krizových situací.

Kritická infrastruktura – výrobní i nevýrobní systémy, jejichž funkčnost by měla vážné dopady na bezpečnost, ekonomiku a zachování základních funkcí státu při krizových situacích.

Mimořádná situace – situace, která je řešena obvyklým způsobem složkami integrovaného záchranného systému, bezpečnostního systému, systému ochrany ekonomiky, obrany apod. a příslušnými orgány za použití jejich běžných oprávnění, postupů a na úrovni běžné spolupráce, bez vyhlášení krizových stavů.

Věcná pomoc – poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce. Věcnou pomocí se rozumí též pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce.

Zvláštní skutečnosti – informace v oblasti krizového řízení, které by v případě zneužití mohly vést k ohrožení života, zdraví, majetku, životního prostředí nebo podnikatelského zájmu právnické nebo fyzické osoby vykonávající podnikatelskou činnost podle zvláštních právních předpisů.

Evakuace – souhrn organizačních a technických opatření zabezpečujících přemístění osob, zvířat a věcných prostředků v daném pořadí priority z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, ve kterých je zajištěno pro osoby náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věcné prostředky uskladnění.

Hospodářská opatření pro krizové stavy – jsou organizační, materiální nebo finanční opatření přijímaná správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb, bez nichž nelze zajistit překonání krizových stavů.

Hmotné rezervy – vybrané základní suroviny, materiály, polotovary a výrobky, určené pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, pro odstranění následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu. Systém je v působnosti Správy státních hmotných rezerv.

Nezbytná dodávka – dodávka výrobků, prací a služeb pro zajištění základních životních potřeb obyvatelstva, pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a pro podporu výkonu státní správy, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů.

Prioritní zdroj dodávky – podnikatelé, kteří v rámci svého podnikání jsou schopni potřebné výrobky, prací a služby dodat (dodavatelé nezbytné dodávky).

Další zdroj dodávky – předem vytvářené zásoby v rámci státních hmotných rezerv, případně prostředky v rámci mezinárodní spolupráce a pomoci.

Mobilizační dodávka – nezbytná dodávka pro podporu ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, uskutečňovaná po vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.

IS ARGIS – jednotný softwarový nástroj, který za krizové situace slouží orgánům krizového řízení pro uplatňování, evidenci a řešení požadavků na zabezpečení výrobků, prací a služeb potřebných k překonání krizového stavu.

Regulační opatření – opatření, která slouží ke snížení spotřeby nedostatkových surovin, výrobků a energií nebo usměrňování spotřeby těchto komodit v souladu s krizovými plány v případech, kdy krizová situace nabývá takového rozsahu, že běžné ekonomické nástroje nejsou při zajišťování nezbytných dodávek dostatečně účinné.

Věcný prostředek – movité a nemovité věci ve vlastnictví státu, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob nebo jimi poskytované služby, které lze využít při řešení mimořádné události a krizové situace a v zájmu zajišťování obrany státu.

Pracovní povinnost – povinnost fyzických osob vykonávat po nezbytně nutnou dobu určené práce, které jsou nutné pro řešení krizové situace a které jsou tyto osoby povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Pracovní výpomoc – povinnost fyzických osob vykonávat jednorázové a mimořádné úkoly nezbytné pro řešení krizové situace, které jsou povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Zóna havarijního plánování – území v okolí subjektu nebo zařízení, v němž krajský úřad, v jehož územním obvodu se nachází objekt nebo zařízení, kde je umístěna nebezpečná látka, uplatňuje požadavky havarijního plánování formou vnějšího havarijního plánu a v němž zajišťuje veřejné projednávání stanovených dokumentů.

KRIZOVÉ SITUACE A KRIZOVÉ STAVY

KRIZOVÉ SITUACE

Krizová situace je nepředvídatelný nebo obtížně předvídatelný průběh skutečností po narušení rovnovážných stavů přírodních, technických, technologických, ekologických, sociálních a společenských systémů ohrožujících životy lidí, životní prostředí, ekonomiku, hmotné statky, stát a jeho obyvatelstvo. Je to takové narušení života společnosti, kdy hrozí jeho výrazná degradace. Krizová situace může být vyvolaná živelní pohromou, technologickou nebo průmyslovou havárií, protispolečenskými vystoupeními, hromadnou migrací obyvatelstva, terorismem, politickým násilím apod.

P.č.	Typ krizové situace
1.	Dlouhodobá inverzní situace
2.	Povodně velkého rozsahu
3.	Jiné živelní pohromy velkého rozsahu, mimo typu krizové situace č. 1 - 2, jako např. rozsáhlé lesní požáry, sněhové kalamity, vichřice, sesuvy půdy, zemětřesení apod.
4.	Epidemie – hromadné nákazy osob (včetně hygienických a dalších režimů)
5.	Epifytie – hromadné nákazy polních kultur (včetně hygienických a dalších režimů)
6.	Epizootie – hromadné nákazy zvířat (včetně hygienických a dalších režimů)
7.	Radiační havárie
8.	Havárie velkého rozsahu způsobená vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky
9.	Jiné technické a technologické havárie velkého rozsahu – požáry, exploze, destrukce nadzemních a podzemních částí staveb
10.	Narušení hrází významných vodohospodářských děl se vznikem zvláštní povodně
11.	Znečištění vody, ovzduší a přírodního prostředí haváriemi velkého rozsahu
12.	Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu
13.	Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu
14.	Narušení dodávek elektrické energie, plynu nebo tepelné energie velkého rozsahu
15.	Narušení dodávek potravin velkého rozsahu
16.	Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu
17.	Narušení dodávek léčiv a zdravotnického materiálu velkého rozsahu
18.	Narušení funkčnosti dopravní soustavy velkého rozsahu
19.	Narušení funkčnosti veřejných telekomunikačních vazeb velkého rozsahu
20.	Narušení funkčnosti veřejných informačních vazeb velkého rozsahu
21.	Migrační vlny velkého rozsahu
22.	Hromadné postižení osob mimo epidemií – řešení následků včetně hygienických a dalších režimů
23.	Narušení zákonitosti velkého rozsahu
24.	Hrozba teroristického útoku

KRIZOVÉ STAVY

Krizový stav je vyhlášen zákonnými postupy stanovenými orgány na určitém území k řešení krizové situace.

Podle rozsahu a charakteru se rozlišují:

NEVOJENSKÉ KRIZOVÉ STAVY

- stav nebezpečí,
- nouzový stav.

VOJENSKÉ KRIZOVÉ STAVY

- stav ohrožení státu,
- válečný stav.

Nevojenské krizové stavy

1. Stav nebezpečí

Stav nebezpečí vyhláší hejtman kraje podle krizového zákona (v Praze primátor hlavního města Prahy) jako bezodkladné opatření, jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, *pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu*, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému.

Stav nebezpečí lze vyhlásit jen s uvedením důvodu, pro celé území kraje nebo pro jeho část, na dobu nejvýše 30 dnů. Tuto dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády. Stav nebezpečí končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud hejtman nebo vláda nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby. Vláda stav nebezpečí zruší též, pokud nejsou splněny podmínky pro jeho vyhlášení.

Rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí musí obsahovat krizová opatření a jejich rozsah ve smyslu krizového zákona. Hejtman je za stavu nebezpečí oprávněn :

- rozhodnout o ukládání pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky k řešení krizové situace,
- nařídit bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb za účelem zmírnění nebo odstraňování nebezpečí,
- nařídit hlášení přechodné změny pobytu osob,
- nařídit vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou v krizové situaci vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce,
- zajistit přednostní zásobování dětských a zdravotnických zařízení a ozbrojených bezpečnostních a hasičských záchranných sborů,
- zabezpečit náhradní způsob rozhodování o dávkách sociálního zabezpečení (péče) a její výplatě.

2. Nouzový stav

Nouzový stav vyhláší vláda podle ústavního zákona o bezpečnosti ČR v případě živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, *keré ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost*. Je-li nebezpečí z prodlení, může vyhlásit nouzový stav předseda vlády. Jeho rozhodnutí vláda do 24 hodin od vyhlášení schválí nebo zruší.

Nouzový stav se vyhláší jen s uvedením důvodu, pro omezené nebo pro celé území státu a lze jej vyhlásit nejdéle na dobu 30 dnů. Uvedená doba se může prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny. Nouzový stav končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud vláda nebo Poslanecká sněmovna nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby.

Současně s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymezit, která práva a v jakém rozsahu se omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají.

Vláda v době trvání nouzového stavu je oprávněna :

- nařít evakuaci osob a majetku z ohroženého území,
- zakázat vstup, pobyt a pohyb osob na vymezených místech nebo území,
- rozhodnout o ukládání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky k řešení krizové situace,
- rozhodnout o bezodkladném provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb za účelem zmírnění nebo odvrácení veřejného ohrožení vyplývajícího z krizové situace,
- nařít povinné hlášení přechodného pobytu evakuovaných osob, pokud tato změna pobytu bude delší než 3 dny,
- přijmout opatření k ochraně státních hranic, k pobytu cizinců nebo osob bez státní příslušnosti, v oblasti zbraní, výbušnin, nebezpečných chemických látek a přípravků, jaderných zařízení a zdrojů ionizujícího záření,
- nařít přemístění osob ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody do jiné věznice nebo vyloučit volný pohyb těchto osob mimo věznici,
- nařít použití vojáků v činné službě k provádění krizových opatření,
- nařít vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou v krizové situaci vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce,
- nařít vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou v krizové situaci vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce,
- zabezpečit náhradní způsob rozhodování o dávkách sociálního zabezpečení (péče), kterými se rozumí dávky nemocenského a důchodového pojištění, důchodového zabezpečení, státní sociální podpory a dávky sociální péče a o jejich výplatě.

Vojenské krizové stavy

3. Stav ohrožení státu

Je stav vyhlášený při bezprostředním ohrožení státní svrchovanosti nebo územní celistvosti státu anebo jeho demokratických základů. Je vyhlášen Parlamentem ČR na návrh vlády a k přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů.

Vláda v době trvání stavu ohrožení státu je vedle opatření (při vyhlášení nouzového stavu) dále oprávněna nařít :

- omezení vstupu na území České republiky osobám, které nejsou občany ČR, povinné hlášení místa trvalého pobytu, popřípadě i místa, kde se osoba dočasně zdržuje,
- omezení držení a nošení střelných zbraní a střeliva,
- zvýšenou kontrolní činnost na úseku zabezpečení skladovaných střelných zbraní, střeliva, munice, výbušnin, jaderných materiálů a zdrojů ionizujícího záření, nebezpečných chemických a jiných nebezpečných látek.

4. Válečný stav

Je právní kategorie pro pojmenování stavu, který na území celého státu může vyhlásit podle Ústavy ČR Parlament ČR v případě hrozí-li státu bezprostřední napadení nebo je-li napaden nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně. Umožňuje použít veškeré síly a prostředky státu, právnických a fyzických osob k odražení agrese;

Je to právní stav, při kterém je centrálně řízen výkon státní správy, chod národního hospodářství i činnost ozbrojených sil. Hromadně se povolávají vojáci v záloze k mimořádné službě v ozbrojených silách a činí se opatření v národním hospodářství k zajištění potřeb ozbrojených sil a civilního obyvatelstva. Vyhláší se a odvolává se zákonem a je posledním krokem k možnému odvrácení války;

Z hlediska mezinárodního práva vzniká mezi znepřátelenými stranami (státy nebo jinými subjekty mezinárodního práva) vypuknutím ozbrojeného konfliktu, a to bez ohledu na to, zda byla vypovězená válka.

BEZPEČNOSTNÍ RADY, KRIZOVÉ ŠTÁBY

Na úrovni krajů a určených obcí jako koordinační orgány pro přípravu na krizové situace působí *bezpečnostní rady krajů* a *bezpečnostní rady obcí*. Pracovním orgánem hejtmana nebo starosty k řešení krizových situací jsou u krajů *krizové štáby krajů* a u obcí *krizové štáby obcí*.

Složení bezpečnostní rady obce

Bezpečnostní rada určené obce má nejvíce 8 členů a starosta určené obce jejími členy jmenuje vždy:

- místostarostu,
- tajemníka obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena,
- určeného příslušníka Policie České republiky,
- určeného příslušníka hasičského záchranného sboru,
- velitele sboru dobrovolných hasičů určené obce, je-li tento sbor zřízen,
- zaměstnance určené obce, jehož zároveň jmenuje tajemníkem bezpečnostní rady určené obce.

Obsah činnosti bezpečnostní rady obce

Bezpečnostní rada určené obce projednává:

- zajištění připravenosti správního obvodu určené obce na krizové situace včetně návrhů opatření,

- rozpracování úkolů krizového plánu kraje, uložených hasičským záchranným sborem kraje,
- roční zprávu o stavu prostředků pro varování osob ve správním obvodu určené obce a způsob zajištění náhradního varování,
- plán evakuace osob z ohroženého území správního obvodu určené obce,
- zprávu o činnosti a připravenosti složek integrovaného záchranného systému umístěných ve správním obvodu určené obce,
- návrh objemu finančních prostředků v rozpočtu určené obce, vyčleněných k zajištění přípravy na krizové situace ve správním obvodu určené obce,
- informaci o financování krizových opatření ve správním obvodu určené obce při vyhlášeném krizovém stavu v uplynulém rozpočtovém roce,
- způsob seznámení právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení ve správním obvodu určené obce, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem provedení,
- způsob shromažďování nezbytných údajů o osobách, které v době krizového stavu přechodně změní pobyt,
- zprávu o hodnocení krizové situace a přijatých opatřeních,
- vnější havarijní plán,
- podmínky nouzového přežití obyvatelstva.

Hasičský záchranný sbor kraje ukládá obcím, které určí, povinnost rozpracovat vybrané úkoly krizového plánu kraje. V případě určení těchto obcí starosta zřizuje bezpečnostní radu obce a jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací krizový štáb obce. Předsedou bezpečnostní rady obce je starosta příslušné obce, který jmenuje členy bezpečnostní rady obce.

Složení krizového štábu určené obce

Členy krizového štábu obce jsou:

- členové příslušné bezpečnostní rady,
- členové stálé pracovní skupiny krizového štábu.

Členy stálé pracovní skupiny krizového štábu jsou:

- tajemník krizového štábu,
- pracovníci obecního úřadu určené obce,
- zástupci složek integrovaného záchranného systému a odborníci s ohledem na druh řešené mimořádné události nebo krizové situace.

Vedoucí krizového štábu rozhodne podle druhu krizové situace nebo mimořádné události o uvedení pracovní skupiny nebo její části do pohotovosti a o povolání osob.

Tajemníkem krizového štábu je tajemník bezpečnostní rady.

Obsah činnosti krizového štábu určené obce

Krizový štáb určené obce svolává starosta v případě :

- vyhlášení krizového stavu pro celé území státu nebo pro jeho část patřící do působnosti orgánu krizového řízení,
- vyhlášení stavu nebezpečí pro celé území patřící do působnosti orgánu krizového řízení nebo pro jeho část,
- použití ke koordinaci záchranných a likvidačních prací,
- je-li k tomu vyzván Ministerstvem vnitra při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních pracích,
- jde-li o úkol prováděný při cvičení.

Krizový štáb určené obce je svoláván operativně, zejména k projednání zásadních záležitostí týkajících se řešení krizové situace nebo mimořádné situace a přijetí krizových opatření spojených s nezbytným omezením základních práv a svobod.

Stálá pracovní skupina krizového štábu při řešení krizové situace nebo při koordinaci záchranných a likvidačních prací jedná nepřetržitě a plní následující úkoly :

- analyzuje vývoj krizové situace nebo mimořádné události a dokumentuje postup řešení,
- podává vedoucímu krizového štábu návrh na způsob řešení, postup při ochraně obyvatelstva a na vyhlášení, změnu nebo odvolání krizového stavu; využívá při tom zejména havarijní plán, vnější havarijní plány a krizový plán,
- soustřeďuje informace o stavu sil a prostředků, vede celkový přehled jejich nasazení a rozpracovává návrhy jejich využití,
- organizuje spojení s krizovými štáby určených obcí a krajů,
- zabezpečuje informování veřejnosti o přijatých opatřeních a postupu řešení krizové situace nebo mimořádné události,
- připravuje technickou a informační podporu nasazeným silám a prostředkům,
- vede evidenci finančních výdajů a nákladů na opatření při krizové situaci nebo mimořádné události,
- organizuje ochranu obyvatel postiženého území včetně zajištění zásobování a humanitární pomoci,
- zabezpečuje ukládání a využívání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci a povinnosti poskytovat věcné prostředky.

KRIZOVÉ A HAVARIJNÍ PLÁNOVÁNÍ

HAVARIJNÍ PLÁNOVÁNÍ

Úkoly **Obecního úřadu obce s rozšířenou působností** při výkonu státní správy, kromě dalších úkolů stanovených v právních předpisech, při zajišťování připravenosti správního obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva, plní hasičský záchranný sbor kraje.

Starosta obce s rozšířenou působností :

- koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události ve správním obvodu

obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal. Pro koordinaci záchranných a likvidačních prací může starosta obce s rozšířenou působností použít krizový štáb své obce.

- schvaluje vnější havarijní plány.
- je oprávněn vyžádat pomoc podle příslušného poplachového plánu IZS, tj. poskytnutí sil, věcných prostředků nebo činností složek IZS pro účely záchranných a likvidačních prací. V případě ostatních složek IZS se tímto způsobem realizuje plánovaná pomoc na vyžádání.

HAVARIJNÍ PLÁN

Je součástí krizového plánu a představuje dokument, v němž jsou uvedeny popisy činností a opatření prováděných při vzniku závažné havárie vedoucí k minimalizaci jejích následků. Z hlediska využití rozeznáváme :

- *vnitřní havarijní plán* - zpracováváný provozovatelem pro využití uvnitř objektu nebo zařízení,
- *vnější havarijní plán* - zpracováváný krajským úřadem pro využití v rámci daného kraje nebo v okolí nebezpečného objektu či zařízení.

NĚKTERÉ DRUHY PLÁNŮ

Typové plány (výpisy z typových plánů)

Přílohová část krizového plánu nezbytná ke zvládnutí krizové situace, kterou ústřední správní úřad podle své působnosti stanoví pro jednotlivé druhy krizových situací doporučené typové postupy, zásady a opatření pro jejich řešení.

Je to doporučující metodická norma o postupu složek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter mimořádné události, na kterou navazují závazné interní předpisy jednotlivých složek IZS.

Plánování civilních zdrojů

Činnost správních úřadů při přípravě hospodářských opatření pro řešení krizových stavů, směřující k zajištění nezbytných dodávek v systémech nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace podle potřeb vyplývajících z krizových plánů a spočívající v efektivním využití existujících civilních zdrojů v okruhu své působnosti.

Traumatologický plán

Zabezpečení první pomoci, které se týká všech stavů ohrožujících zdraví a život. Na pracovištích musí být umístěna lékárnička první pomoci, která musí být vybavena s přihlédnutím k rizikům prováděné činnosti. Za obsah a vybavení odpovídá vedoucí pracoviště. Včasné, rozsahem i kvalitou správné poskytnutí první pomoci může pak nejen omezit následky úrazu, ale i zabránit bezprostřednímu ohrožení života.

Pandemický plán

Pandemický plán vychází z plánu opatření při pandemii chřipky vyvolané novou shiftovou variantou chřipkového viru. Pandemický plán vychází ze současných požadavků vyplývajících z rezoluce plenárního zasedání WHO (WHA 56.19 z 28.5.2003) a návrhu EU (Rev. 9.06.03.02). Výpis Pandemického plánu města je sestaven tak, aby odpovídal místním podmínkám, současným možnostem intervence a potřebám. Cílem materiálu je v případě vzniku pandemie chřipky zmírnit zdravotní, ekonomické a sociální důsledky ve správním obvodu ORP.

Povodňový plán

Dokument obsahující způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnosti ovlivnění odtokového režimu, organizaci a přípravu zabezpečovacích prací, způsob aktivace povodňových orgánů, zabezpečení hlásné a hlídkové služby, ochrany objektů, zajištění povodňových narušených funkcí v objektech a v území a stanovené směrodatné limity povodňové aktivity.

Regulační opatření

Opatření, která slouží ke snížení spotřeby nedostatkových surovin, výrobků a energií nebo usměrnění spotřeby těchto komodit v souladu s krizovými plány v případech, kdy krizová situace nabývá rozsahu, že běžné ekonomické nástroje nejsou při zajišťování nezbytných dodávek dostatečně účinné.

KRIZOVÉ PLÁNOVÁNÍ

Orgány obce

Orgány obce zajišťují připravenost obce na řešení krizových situací podle krizového zákona.

Starosta obce

odpovídá za připravenost obce k řešení krizových situací, za údržbu a provoz informačních a komunikačních prostředků a pomůcek krizového řízení určených Ministerstvem vnitra.

V době krizového stavu starosta:

- zabezpečuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,
- nařizuje a organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce,
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce,
- je oprávněn požádat právnické a fyzické osoby o poskytnutí dobrovolné pomoci,
- plní úkoly a opatření uvedené v krizovém plánu kraje,
- zajišťuje organizaci dalších nezbytných opatření,
- k řešení krizových situací může starosta zřídit krizový štáb obce jako svůj pracovní orgán,

Při vyhlášení nouzového stavu nebo stavu nebezpečí jsou orgány obce povinny zajistit provedení krizových opatření v podmínkách obce.

KRIZOVÝ PLÁN

Je soubor dokumentů obsahující popis a analýzu hrozeb a souhrn krizových opatření a postupů, které ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy zpracovávají k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v dané působnosti.

Plán krizové připravenosti

Plán, ve kterém je upravena příprava příslušné právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby k řešení krizových situací.

HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ STAVY

Hospodářská opatření pro krizové stavy

jsou organizační, materiální nebo finanční opatření přijímaná správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb, bez nichž nelze zajistit překonání krizových stavů.

Systém HOPKS zahrnuje:

a) systém nouzového hospodářství zahrnující opatření, aby nezbytné dodávky pro uspokojování základních životních potřeb obyvatelstva, podporu činnosti hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a podporu výkonu státní správy probíhaly způsobem obvyklým pro období mimo krizové stavy. Základní materiály a výrobky, určené k zajištění nezbytných dodávek po vyhlášení krizových stavů, a které nelze zajistit obvyklým způsobem, budou tvořit *pohotovostní zásoby* a *zásoby pro humanitární pomoc*.

Nezbytná dodávka: výrobky, práce a služby, bez nichž nelze zajistit překonání krizových stavů.

Pohotovostní zásoby: základní materiály a výrobky určené k zajištění nezbytných dodávek pro podporu obyvatelstva, činnosti havarijních služeb a HZS po vyhlášení krizových stavů v systému nouzového hospodářství, kterou nelze zajistit obvyklým způsobem.

Zásoby pro humanitární pomoc vytvořené SSHR.

b) systém hospodářské mobilizace, jako nástroj pro zajišťování potřebných zdrojů, zahrnuje organizační, materiální, personální a jiná opatření, kterými ústřední správní úřad zabezpečuje *mobilizační dodávku* pro potřeby ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů za stavu ohrožení státu a válečného stavu.

c) použití státních hmotných rezerv představuje souhrn opatření k vytvoření potřebných *hmotných rezerv* (tj. vybraných základních strategických surovin, materiálů, polotovarů, výrobků, strojů a jiných majetkových hodnot, určených pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, pro odstraňování následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu) a *mobilizačních rezerv* (tj. vybraných základních surovin, materiálů, polotovarů, strojů,

zařízení, náhradních zdrojů a jiných majetkových hodnot, potřebných pro zajišťování mobilizačních dodávek k zahájení válečné výroby).

d) výstavbu a údržbu infrastruktury k přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy.

e) regulační opatření k hospodárnému využívání zdrojů a snížení spotřeby nedostatkových surovin, výrobků a energií nebo usměrnění spotřeby v souladu s krizovými plány v případech, kdy krizová situace nabývá takového rozsahu, že běžné ekonomické nástroje nejsou při zajišťování nezbytných dodávek účinné.

HOPKS jsou přijímána po vyhlášení krizového stavu a jsou určena:

- k uspokojení základních životních potřeb obyvatelstva,
- pro podporu činnosti ozbrojených sil a ozbroj. bezpečnostních sborů, HZS a havarijních služeb,
- pro podporu výkonu státní správy.

Místo a úloha obecního úřadu obce s rozšířenou působností a určené obce v HOPKS

- plní úkoly uložené jim KÚ k zajištění nezbytné dodávky,
- připravuje a vyhlašuje regulační opatření,
- kontroluje plnění jím vyhlášených regulačních opatření,
- odpovídá za přidělování jím vyžádaných humanitárních zásob postiženým osobám.

REGULAČNÍ OPATŘENÍ

Regulační opatření ukládá starosta obce a slouží ke snížení spotřeby nedostatkových surovin, výrobků a energií nebo usměrnění spotřeby v souladu s krizovými plány v případech, kdy krizová situace nabývá takového rozsahu, že běžné ekonomické nástroje nejsou při zajišťování nezbytných dodávek dostatečně účinné. Mohou být vyhlášena jen na nezbytně nutnou dobu, k jejich zrušení musí dojít nejpozději při zrušení krizových stavů.

Za stavu nebezpečí může, starosta ORP zavést regulaci prodávaného zboží v obchodní síti a stanovit :

- způsob, jakým bude regulováno množství zboží prodávané spotřebiteli,
- maximální množství zboží, na něž vznikne spotřebiteli nárok,
- okruh spotřebitelů, kterým budou vybrané položky zboží dodávány přednostně.

Hejtman kraje, starosta obce s rozšířenou působností a starosta určené obce mohou vyhlásit regulační opatření za stavu nebezpečí.

Zásady vyhlášení regulačních opatření

Přijatá opatření se vyvěsí na úřední desce krajského úřadu a na úředních deskách obecních úřadů obcí, kterých se dotýká a zveřejní se prostřednictvím hromadných informačních prostředků.

Osoby, které regulační opatření vyhlašují, také zajišťují, aby informace o přijatém

regulačním opatření byla zveřejněna v každé obci na dotčeném území v místě obvyklým způsobem tak, aby se s ní mohli seznámit všichni obyvatelé obce.

Přijetí regulačních opatření týkajících se jednotlivých podnikatelů se jim sděluje písemně a jejich převzetí se potvrzuje.

KRIZOVÁ A BRANNÁ LEGISLATIVA

(všechny zde uvedené normy je třeba vnímat ve znění pozdějších předpisů)

Ústavní zákony

- ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky,

Klíčové zákony

- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon),
- zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy,
- zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR,
- zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon),

Další právní předpisy

- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,
- zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR,
- zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky,
- zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze (zákon o nouzových zásobách ropy),

- zákon č. **12/2002 Sb.**, o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou,
- zákon č. **133/1985 Sb.**, o požární ochraně,
- zákon č. **219/1999 Sb.**, o ozbrojených silách ČR,
- zákon č. **283/1991 Sb.**, o Policii ČR,
- zákon č. **2/1969 Sb.**, o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy (kompetenční zákon),
- zákon č. **97/1993 Sb.**, o působnosti Správy státních hmotných rezerv,
- zákon č. **254/2001 Sb.**, o vodách (vodní zákon),
- zákon č. **129/2000 Sb.**, o krajích (krajské zřízení),
- zákon č. **128/2000 Sb.**, o obcích (obecní zřízení),
- zákon č. **412/2005 Sb.**, o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti,
- zákon č. **258/2000 Sb.**, o ochraně veřejného zdraví,

Prováděcí právní předpisy

- nařízení vlády č. **462/2000 Sb.**, k provedení krizového zákona,
- nařízení vlády č. **463/2000 Sb.**, o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právními osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva,
- nařízení vlády č. **51/2004 Sb.**, o plánování obrany státu,
- nařízení vlády č. **172/2001 Sb.**, k provedení zákona o požární ochraně,
- nařízení vlády č. **247/2001 Sb.**, o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany,
- vyhláška Ministerstva vnitra č. **328/2001 Sb.**, o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému,
- vyhláška Ministerstva vnitra č. **380/2002 Sb.**, k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva,
- vyhláška Ministerstva obrany č. **280/1999 Sb.**, k provedení zákona o zajišťování obrany ČR, kterou se stanoví postup při uplatňování požadavku na určení věcných prostředků a jejich převzetí, postup při uplatňování požadavku na určení fyzických osob k pracovní výpomoci nebo k pracovní povinnosti a kterou se stanoví náležitosti a vzor dodávacího příkazu, náležitosti a vzor dokladu o převzetí věcného prostředku, náležitosti a vzor dokladu o vrácení věcného prostředku a náležitosti a vzor povolávacího příkazu,
- vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. **281/2001 Sb.**, k provedení krizového zákona,
- vyhláška Ministerstva financí **186/2002 Sb.**, kterou se stanoví náležitosti přehledu o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní nebo jinou pohromou a vzor pověření osoby pověřené krajem zjišťováním údajů nutných pro zpracování tohoto přehledu,

- vyhláška Správy státních hmotných rezerv č. **498/2000 Sb.**, o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy,
- vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. **375/2005 Sb.**, o stavech nouze v plynárenství,
- vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. **219/2001 Sb.**, o postupu v případě hrozícího nebo stávajícího stavu nouze v elektroenergetice,
- vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. **225/2001 Sb.**, kterou se stanoví postup při vzniku a odstraňování stavu nouze v teplárenství,

Směrnice (instrukce)

- Směrnice Ministerstva vnitra ze dne 8. října 2004 č.j.: **PO-365/IZS-2004**, kterou se stanoví jednotná pravidla organizačního uspořádání krizového štábu kraje a obce, jeho uvedení do pohotovosti, vedení dokumentace a některé další podrobnosti,
- Metodická pomůcka Ministerstva vnitra ze dne 30.června 2003 č.j.: **PO-1590/IZS-2003**, kterou se doporučují zásady pro jednotné rozlišování a vymezení preventivních, záchranných, likvidačních a obnovovacích (asanačních) prací spojených s předcházením, řešením a odstraňování následků mimořádných událostí.